

PATVIRTINTA

Palangos miesto savivaldybės tarybos
2016 m. balandžio 28 d. sprendimu
Nr. T2-117

PALANGOS MIESTO SAVIVALDYBĖS 2016 METŲ VISUOMENĖS SVEIKATOS RĖMIMO SPECIALIOJI PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Palangos miesto savivaldybės 2016 metų visuomenės sveikatos rėmimo specialioji programa (toliau tekste – Programa) parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymu, Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymu ir kitais teisės aktais.

2. Programa bus įgyvendinama vadovaujantis Palangos miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos sudarymo ir vykdymo tvarkos aprašu, patvirtintu Palangos miesto savivaldybės tarybos 2010 m. gruodžio 28 d. sprendimu Nr. T2-345, bei Projektų atrankos konkursų finansavimo ir administravimo tvarkos aprašu, patvirtintu Palangos miesto savivaldybės tarybos 2011 m. vasario 18 d. sprendimu Nr. T2-31 1 punktu.

3. Įgyvendinant Programą numatomos vykdyti priemonės pateikiamos 1 priede.

II. SITUACIJOS ANALIZĖ

4. 2016 m. pradžioje Palangoje gyveno 15 533 gyventojai (2015 m. – 15 379; 2014 m. – 15 358; 2013 m. – 15 353, 2012 m. – 15 512, 2011 m. – 15 771), tai yra 154 (1 proc.) gyventojais daugiau nei 2015 m. pradžioje ir 175 (1,12 proc.) gyventojais daugiau nei 2014 m. pradžioje. Nuo 2014 metų pastebimas gyventojų skaičiaus didėjimas Palangoje. 2016 m. pradžioje moterų buvo 1 697 (19,7 proc.) daugiau negu vyrų (atitinkamai 8 615 ir 6 918) ir jos sudarė 55,5 procento visų Palangos gyventojų.

Tačiau per pastaruosius vienuolika metų (2005–2016 m.) gyventojų skaičius Palangoje sumažėjo 1 515 (8,9 proc.) (gyventojų skaičius 2005 m. – 17 048). 2005–2014 m. Palangos gyventojų skaičius mažėjo dėl dviejų priežasčių – neigiamos natūralios gyventojų kaitos (per minėtą laikotarpį mirė 603 žmonių daugiau negu gimė kūdikių) ir neigiamo migracijos saldo (per minėtą laikotarpį 2 212 žmonių daugiau išvyko nei atvyko)).

Lietuvos statistikos departamento išankstiniais duomenimis, 2015 m. Palangoje gimė 152 kūdikiai (atitinkamai 2005 m. – 131, 2006 m. – 144, 2007 m. – 144, 2008 m. – 157, 2009 m. – 138, 2010 m. – 151, 2011 m. – 152, 2012 m. – 141, 2013 m. – 151, 2014 m. – 136), per 2005–2015 m. laikotarpį gimė 1 445 kūdikiai. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2005–2014 m. Palangoje daugiausia gimdė 25–29 m. ir 30–34 m. amžiaus moterys. 2014 m. 20–34 m. amžiaus moterys pagimdė 113 kūdikių.

2015 m. pradžioje 0–15 metų amžiaus gyventojų Palangos m. sav. buvo 2 183, tai – 8 gyventojais mažiau negu 2014 m. (nuo 2013 m. pradžios iki 2015 m. pradžios gyventojų skaičius 0–15 metų amžiaus grupėje sumažėjo 33 gyventojais). 2015 m. metų pradžioje, darbingo amžiaus gyventojų skaičius Palangos m. sav. buvo 9 208, t. y. 32 gyventojais daugiau lyginant su 2014 m. (nuo 2013 m. pradžios iki 2015 m. pradžios gyventojų skaičius darbingo amžiaus grupėje padidėjo 42 gyventojais). Pensinio amžiaus gyventojų Palangos m. sav. 2015 m. buvo 3 988, t. y. 3 gyventojais mažiau negu 2014 m. (nuo 2013 m. pradžios iki 2015 m. pradžios pensinio amžiaus gyventojų skaičius sumažėjo 17 gyventojų).

Nuo 2009 m. iki 2014 m. vyresnio amžiaus žmonių procentinė dalis padidėjo atitinkamai nuo 23,3 iki 28 proc. lyginant su bendru gyventojų skaičiumi. Pagrindinis senėjimo procesą apibūdinantis demografinis rodiklis (60 m. ir vyresnių amžiaus gyventojų dalis visuomenėje) parodė, kad Palangos miesto gyventojai senėja.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2015 m. Palangoje mirė 236 žmonės, tai 10 žmonių daugiau nei 2014 m. (atitinkamai 2005 m. – 178, 2006 m. – 185, 2007 m. – 195, 2008 m. – 236, 2009 m. – 186, 2010 m. – 203, 2011 m. – 201, 2012 m. – 211, 2013 m. – 227, 2014 m. – 226), per 2005–2015 m. laikotarpį mirė 2 284 žmonės.

2014 metais dominavo žmonių mirtys nuo kraujotakos sistemos ligų (133 mirtys), piktybinių navikų (55 mirtys) ir išorinės mirties priežastys (12 mirčių).

2014 m. Palangos mieste didžiausias bendrasis sergamumas buvo kvėpavimo sistemos (1 000 gyventojų teko 482,5 atvejų), kraujotakos sistemos (1 000 gyventojų teko 550 atvejų) bei jungiamojo audinio ir skeleto raumenų sistemos ligomis (1000 gyventojų teko 245,9 atvejų).

2014 m. vienas Palangos gyventojas pas gydytojus apsilankė 7,5 kartus, ir iš šių apsilankymų 5,8 karto pas pirminio lygio specialistus bei 1,7 karto pas gydytojus specialistus. (duomenys tokie patys, kaip ir 2013 m.). Vienas palangiškis pas gydytojus apsilanko 1,3 karto mažiau nei vidutiniškai Klaipėdos apskrities gyventojas (10,0) ir 1,2 karto mažiau nei vidutiniškai Lietuvos gyventojas (8,7).

VšĮ Klaipėdos miesto greitosios medicininės stoties duomenimis, 2015 m. greitosios medicinos pagalbos iškvietimų skaičius 2015 metais Palangoje buvo 6329 kartai, iš jų nepagrįstų – 441. Vidutiniškai per parą iškvietimų skaičius siekė 17,34 kartus. Iškvietimų skaičiaus didėjimas pastebimas pirmąjį vasaros mėnesį (605 iškvietimai) ir didžiausias iškvietimų skaičius užregistruotas liepos ir rugpjūčio mėnesiais (atitinkamai 1034 ir 1037). Palangos miesto savivaldybėje būtinoji medicinos pagalba suteikta 5 888 kartus, nustatyti klinikinių mirčių atvejai – 19 kartų, biologinių mirčių atvejai – 75 kartus.

Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenimis, 2014 m. Palangos ambulatorinėse sveikatos priežiūros įstaigose apsilankė 2 532 vaikai. Profilaktinių sveikatos patikrinimų metu daugiausia vaikams diagnozuota regėjimo (543 vaikams (21,5 proc. apsilankusiųjų)), deformuojančių dorsopatijų (61 vaikui (2,4 proc. apsilankusiųjų)) ir skoliozės (46 vaikų (1,8 proc. apsilankusiųjų)) sutrikimų. Nenormalios laikysenos (28 vaikų (1,1 proc. apsilankusiųjų)), klausos (6 vaikams (0,2 proc. apsilankusiųjų)) ir kalbos (4 vaikams (0,2 proc. apsilankusiųjų)) sutrikimų buvo diagnozuota mažiausiai.

Programai įgyvendinti 2015 m. skirta 28,8 tūkst. EUR. Programos lėšomis vykdytos 5 Savivaldybės strateginio veiklos plano priemonės:

Gyventojų sveikatos stiprinimas ir ligų prevencija. Iš visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos 2015 m. finansuoti 4 konkurso būdu atrinkti sveikatos projektai (2014 m. – 3) – „Tuberkuliozės profilaktika mieste“ (atlikti 48 tyrimai vaikams iki 7 amžiaus grupėje ir 20 kitų amžiaus grupių vaikams, 88 – suaugusiems, 200 vnt. medikamentų perduota privačiai asmens sveikatos priežiūros įstaigai), „Diabeto komplikacijų prevencija“ (11 seminarų 350 nariams, įsigyta medikamentų), „Pasirūpink ir savo sveikta. Cure te ipsum“ (170 dalyvių, parengta reklaminė medžiaga – skrajutės, plakatai, įsigyti suvenyrai – atminimo dovanėlės) ir „Fizinis aktyvumas – sveikatos šaltinis“ (dalyvavo 150 vaikų ir suaugusiųjų). Sveikatos projektams 2015 m. buvo išleista 5,7 tūkst. eurų.

Aplinkos sveikatinimas. Sudarytos sutartys dėl sužeistų ir nusilpusių laukinių gyvūnų sugavimo ir paėmimo, gaišenių surinkimo ir utilizavimo, asbesto turinčių atliekų išvežimo. Bendradarbiaujant ir saugant Palangos priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos darbuotojų (kurie pirmieji atvyksta į nelaimės židinius) gyvybes ir sveikatas buvo įsigytos cheminių incidentų likvidavimui reikalingos priemonės (cheminės apsaugos kostiumai (2 vnt.) ir krūmapjovė). 2015 m. aplinkos sveikatinimui buvo išleista 7 tūkst. eurų.

Paplūdimių vandens ištyrimas vasaros sezono metu. Maudymosi sezono metu kas dvi savaites buvo atliekami 6 Savivaldybės maudyklų vandens tyrimai. Iš viso 48 mikrobiologiniai ir fiziniai–cheminiai tyrimai, kurie buvo vertinami pagal Lietuvos higienos normos HN 92:2007 „Paplūdimiai ir jų maudyklų vandens kokybė“ reikalavimus. Šiai paslaugai 2015 m. buvo išleista 2,9 tūkst. eurų. Detalesnė 2015 m. vykdyto maudyklų monitoringo ataskaita pateikiama 2 priede. (*Sveikatos apsaugos/Visuomenės sveikatos skiltyje įkelta atskirai*).

Triukšmo lygio stebėseną. Vykdytą sveikatos programos priemonę „Triukšmo lygio stebėseną“ 2015 m. birželio – rugpjūčio mėnesiais patvirtintose 15 triukšmingiausių

Palangos miesto vietų buvo atliekamas triukšmo monitoringas ir išmatuoti ekvivalentiniai garso slėgio lygiai. Taip pat 2015 m. liepos – rugsėjo mėn. vykdyti triukšmo matavimai pagal gyventojų skundus ir patikrinimus (8 skundai). 2015 m. panaudota suma šiai priemonei įgyvendinti buvo 2,17 tūkst. eurų. Detalesnė 2015 m. vykdytos triukšmo lygio stebėsenos ataskaita pateikiama 3 priede. (*Sveikatos apsaugos/Visuomenės sveikatos skiltyje įkelta atskirai*).

Gyvūnų priežiūra. Vykdyta gyvūnų priežiūros prevencija, kurių metu įsigytos priemonės (lankstinukai, maišeliai, semtuvėliai) ir mokyti Savivaldybės gyventojai tinkamai pasirūpinti savo augintiniais, jų ekskrementais, neteršti aplinkos. Priemonei įgyvendinti 2015 m. išleista 0,08 tūkst. eurų.

III. PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

5. Pagrindinis Programos tikslas – remti visuomenės sveikatos priežiūrą, mažinančią gyventojų sergamumą, mirštamumą, finansuojant savivaldybės remiamas visuomenės sveikatos priemones.

6. Programos uždaviniai:

6.1. stiprinti gyventojų sveikatą ir vykdyti ligų prevenciją;

6.2. vykdyti aplinkos sveikatinimo priemones, užtikrinti aplinkos kokybę, nekeliančią grėsmės žmonių sveikatai.

7. Programos prioritetinės veiklos kryptys:

7.1. Sveikos gyvensenos propagavimas (skirtingo amžiaus grupių gyventojų sveikos mitybos, fizinio aktyvumo ir kitų aktualių sveikatinimo sričių).

7.2. Vaikų sveikatos stiprinimas (regėjimo, stuburo patologijos, mitybos sutrikimų profilaktika, odontologinių ligų profilaktika).

7.3. Lėtinių neinfekcinių ligų profilaktika (pirmenybė teikiama širdies–kraujagyslių, onkologinių susirgimų, cukrinio diabeto profilaktikai).

7.4. Sergamumo tuberkulioze profilaktika (tuberkulino mėginiai įstaigoms).

7.5. Traumų ir nelaimingų atsitikimų paplitimo prevencija.

7.6. Gyventojų psichinės sveikatos ir savižudybių bei smurto prevencija.

7.7. Alkoholio, tabako ir kitų psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencija.

7.8. Sveikatai palankios ir saugios aplinkos kūrimas.

IV. SIEKIAMI REZULTATAI

8. Įgyvendinus Programą pagal 1 priedą:

8.1. bendruomenė gaus daugiau žinių apie sveiką gyvenimo būdą ir ligų prevenciją;

8.2. bus pagerinta aplinkos kokybė ir sumažinta neigiamo poveikio gyventojų sveikatai rizika.

V. VERTINIMO KRITERIJAI

9. Šios Programos įgyvendinimo vertinimo kriterijai:

9.1. finansuotų sveikatinimo projektų skaičius (ne mažiau kaip 4);

9.2. atliktų paplūdimių vandens tyrimų skaičius (ne mažiau kaip 48);

**VISUOMENĖS SVEIKATOS RĖMIMO SPECIALIOSIOS PROGRAMOS LĖŠŲ
NAUDOJIMO 2016 METAIS SĄMATA**

PAJAMOS

Eil. Nr.	Pajamų šaltiniai	Skiriamos lėšos (tūkst. EUR)
I.	Savivaldybės biudžeto lėšos (toliau tekste – SB)	6,0
II.	Privalomojo sveikatos draudimo biudžeto lėšos (toliau tekste – PSDF)	0,0
III.	Palangos miesto savivaldybės aplinkos apsaugos specialiosios programos lėšos (toliau tekste – AA)	6,8
IV.	Savanoriškos fizinių ir juridinių asmenų įmokos (toliau tekste – FJA)	0,0
V.	Kitos teisėtai įgytos lėšos (toliau tekste – KT)	17,1
	IŠ VISO:	29,9

IŠLAIDOS

Eil. Nr.	Visuomenės sveikatos programa Programų vykdytojas (-ai)	Finansavimo šaltiniai (tūkst. EUR)					
		IŠ VISO:	SB	PSDF	AA	FJA	KT
1.	Gyventojų sveikatos stiprinimas ir ligų prevencija	12,8	-	-	-	-	-
1.1.	Projektų atrankos konkursų finansavimo ir administravimo tvarkos apraše numatytu būdu atrinkti vykdytojai	-	6,0	-	6,8	-	-
2.	Aplinkos sveikatinimas	8	-	-	-	-	-
2.1.	Likviduoti taršos šaltiniai	-	2	-	-	-	-
2.2.	Užterštų paplūdimio teritorijų valymas (dumbliai, kerpės)	-	1,9	-	-	-	-
2.3.	Pasiutligės prevencija	-	0,1	-	-	-	-
2.4.	Žmogaus sveikatai pavojingų cheminių incidentų likvidavimui reikalingos priemonės	-	2,5	-	-	-	-
2.5.	Laukinių gyvūnų gaišenų surinkimas, utilizavimas	-	1,5	-	-	-	-
3.	Paplūdimių smėlio ir vandens ištyrimas vasaros sezono metu	3,6	3,6	-	-	-	-

4.	Triukšmo lygio stebėseną ir prevencija	3,0	3,0	-	-	-	-
5.	Gyvūnų priežiūra	2,5	2,5	-	-	-	-
IŠ VISO:		29,9	6,0	-	6,8	-	-
